

Història gràfica

La seducció de les fotografies familiars

Relació d'imatges

Q, i, A

Enric Juan Redal (text)

Josep Juan Caballer (text)

Ramón Tarín i López (selecció i peus de les fotografies)

Tomàs Roselló Jaunzarás (selecció i peus de les fotografies)

La seducció de les fotografies familiars

Quaderns d'Investigació d'Alaquàs començà l'any 1981 una tasca cultural important amb la recuperació de la memòria gràfica del poble. Al llarg d'aquests darrers trenta anys han estat més de 2000 les fotografies publicades als nostres *Quaderns*...

Les fotografies antigues, guardades al si de les famílies, contribueixen a que les gents anònimes passen a ser protagonistes per uns moments de la Història. Aquestes fotografies mostren persones treballant, o simplement posant després del seu casament; també xiquets i xiquetes el dia que els van fer la fotografia del col·legi o altres xiquets i xiquetes el dia que combregaren; també homes i dones de festa o amb motiu de qualsevol altra raó que hui se'ns escapa..., i a les fotografies reconeguem detalls de la gent d'Alaquàs, de les cases del poble, dels carrers, del nostre món més proper, més conegut... Moltes vegades, aquestes fotografies són l'únic document que permet conèixer homes i dones fa molts anys desapareguts. I sempre, les fotografies familiars antigues, ens donen una informació significativa i rellevant que connecta amb moltes de les coses que sabem i altres que ens agradaria descobrir perquè, precisament les imatges, ens ajuden a evocar moments, persones, situacions, llocs... Ens ajuden a recordar...

ELS VALORS MÉS IMPORTANTS DE LES FOTOGRAFIES FAMILIARS

Les fotografies familiars tenen un propòsit: perpetuar la imatge d'algun o alguns membres de la família. Les fotografies ens parlen d'elles mateixes i són portadores d'una informació social pròpia de l'època en què es van fer.

La majoria de les vegades no tenen intencionalitat i per tant, no tenen el component ideològic dels textos escrits... Són un instrument formatiu excel·lent i de transmissió cultural dins i fora de la família...

Les fotografies familiars ens donen informació històrica sense manipular perquè en la majoria, el component d'espontaneïtat és gran; en general, augmenten la nostra capacitat d'analitzar la realitat, faciliten l'adquisició d'una consciència, "d'una identitat"... Ens permeten interpretar el passat més pròxim, ens permeten "posar la cara" a situacions, a llocs, a persones... en un moment determinat.

Les fotografies familiars ens ajuden a recrear la història de la família i reconstruir aquesta història ens hauria de portar a preocupar-nos de la reconstrucció exacta del passat familiar... i això ens hauria de portar a fer entrevistes sistemàtiques a les persones que coneixen la història o a les persones de les fotografies. Aquest estudi ens hauria de portar a anotar amb summa fidelitat els comentaris sobre tots els detalls, fins els més nimis...

Les fotografies familiars fan possible l'aportació d'informació per a conèixer l'àmbit local... El contacte amb les imatges és un bon punt de partida per a fer aflorar interrogants, formular hipòtesis sobre costums, usos socials, creences, formes de treballar de les persones... L'intent de respondre a certs interrogants ens ajudarà a mantindre entrevistes amb persones, llegir les històries locals o consultar la premsa local, comarcal, provincial... També, facilitarà la valoració positiva de la nostra herència cultural popular o el respecte al patrimoni artístic i tradicional i a més a més, serà una motivació extraordinària per a consultar moltes altres fonts...

La fotografia familiar antiga també pot convertir-se en una pinzellada anecdòtica, en uns casos, o rellevant, en altres... Una fotografia pot ajudar a reviuir els aspectes més xicotets de la vida d'una persona o d'un grup familiar més ampli... Però també pot ajudar a establir referències més àmplies, d'àmbit comarcal, nacional, europeu... Pot ser molt enriquidor treballar el propi entorn per assimilar la pròpia identitat; per a posteriorment, establir un contrapunt amb altres cultures i contribuir a fomentar el relativisme en els usos i costums i la tolerància...

La fotografia familiar antiga també té una dimensió estètica, sentimental, tècnica..., que fa possible altres centres d'estudi i d'interès.

CONSERVAR EL PATRIMONI POPULAR ÉS UNA OBLIGACIÓ DE TOTS

Després de publicar a *Quaderns* més de 2000 fotografies familiars al llarg dels darrers trenta anys pensem que és un bon moment per a recordar noves i velles propostes culturals a fi de conservar i estudiar les fotografies que es guarden a les nostres cases...

Les fotografies són un objecte material conservat en la major part de les cases. Tot el món té fotografies a casa... Les imatges de l'antiga caixa de fotografies, dels àlbums, les fotografies digitals actuals, estan pròximes a nosaltres, ens envolten... Obrir una caixa de fotografies és com aixecar la tapa d'un bagul que ningú ha obert en molts i molts anys i rebre la imatge d'un altre temps, el passat, tant conegut i desconegut al mateix temps... En cada fotografia pot haver-hi una sorpresa...

Les imatges gràfiques tenen un paper important en la reconstrucció de la vida quotidiana i donen importància al paper de la gent comuna en els processos històrics. Des d'aquest punt de vista, trenta anys de publicació de la nostra imatge gràfica és un bon moment per recordar la continuació de la recollida sistemàtica d'informació sobre les nostres fotografies, alguna cosa així com la indagació familiar organitzada... Continuem proposant una "observació activa" i la reunió de la informació en suports físics que permeten la seua conservació i el seu estudi: davant d'una fotografia sempre parlem, contem la nostra experiència, busquem en la nostra memòria, "participem" de la imatge, apliquem el que sabem d'aquelles persones que ens envoltaven, del moment històric en què es produïa... Davant de la visió d'una fotografia, el passat i el present es connecten per a totes les persones del mateix entorn: les fotografies es fan en un medi social comú, amb sentit per a tots aquells que integren aquest grup social el que permet confrontar els punts de vista entre aquestes persones i facilitar la cooperació en la recerca de la informació. Resulta extremadament enriquidor enregistrar els comentaris d'un grup de persones del mateix entorn social davant d'una fotografia...

En resum, a totes les persones amb col·leccions de fotografies en les seues cases cal agrair-los, en primer lloc, la seua conservació i en segon lloc, se'ls hauria de suggerir que una vegada digitalitzades les fotografies, cosa que l'Ajuntament d'Alaquàs va començar a fer fa uns anys, les acompanyaren amb els comentaris orals o escrits de cada una de les fotografies ja que així no sols es recuperaria el patrimoni gràfic local sinó que cada família, totes les

famílies, participarien en un gran projecte de futur: la conservació de la memòria oral i gràfica d'Alaquàs.

El nostre agraïment a totes les persones que al llarg d'aquest trenta anys ens han deixat publicar les seues fotografies; moltes gràcies perquè a més a més de permetre mostrar la seua intimitat familiar han oferit eixa intimitat als altres, a tots, alhora que han potenciat la conservació del patrimoni històric...

Les fotografies parlen... Les fotografies ens fan parlar... Les fotografies familiars antigues permeten comprendre millor el nostre passat perquè el que es veu és més fàcil d'assimilar que allò que ha d'intuir-se o imaginar-se... En el fons, la publicació de les nostres fotografies es converteix per a tots els lectors de *Quaderns*, per a tots els que es recreen mirant-les en un moment especial perquè els nostres éssers volguts, els nostres familiars que moltes vegades ja no hi són, per un moment ixen del silenci. Per això ens sedueixen tant les fotografies antigues familiars.